

Список використаних джерел

1. Алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу у фонді захисних споруд цивільного захисту: веб-сайт. URL: <https://dsns.gov.ua/>.
2. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 03.10.2022).
3. Робота закладів освіти під час воєнного стану: веб-сайт. URL: <https://oppb.com.ua/> (дата звернення: 03.10.2022).
4. How the Ukrainian education system withstands war challenges: веб-сайт. URL: <https://uacrisis.org/en/ukraine-in-flames-94> (дата звернення: 03.10.2022).

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Галушко Н. А., Левченко А. О.

Модернізація системи освіти в Україні, її сучасні тенденції, динамічний розвиток суспільства актуалізують проблему формування професійної компетентності майбутніх педагогів. У сучасних умовах результатом фахової педагогічної підготовки, яка відображає рівень оволодіння системою педагогічних професійних знань, умінь, навичок, необхідних для виконання обов'язків педагога, є професійна компетентність, формування якої відбувається під час педагогічної практики.

Питання професійної компетентності досліджувались та висвітлювались такими вченими як, Л. Васильченко, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, М. Дяченко, П. Зеєра, І. Зимньої, О. Пометун, Н. Ничкало, О. Савченко, В. Семиченко, А. Смирнова, С. Шишова, Р. Шаповал та ін.

Мета розвідки – розкрити роль педагогічної практики щодо формування професійної компетентності у здобувачів історичної освіти.

Варто відзначити, що педагогічна практика є невід'ємною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти, яка покликана забезпечити набуття здобувачами вищої освіти практичних професійних компетентностей [3, с. 5].

У філософському розумінні поняття «практика» означає матеріальну чуттєво-природну цілепокладальну діяльність людини, сутність якої полягає в освоєнні природних і соціальних об'єктів, вона є всезагальною основною рушійною силою людського суспільства й пізнання [6, с. 318].

У свою чергу, академік С. Гончаренко, педагогічну практику студентів розуміє як спосіб вивчення освітнього процесу на основі безпосередньої

участі в ньому практикантів. На думку вченого, мета педагогічної практики – «виробити у здобувачів уміння й навички, необхідні в майбутній педагогічній діяльності, закріпити теоретичні знання, застосувати їх у педагогічній практиці» [1, с. 252].

Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь здобувачів, що зумовлює опанування ними відповідних компетентностей [2].

Відповідно до закону України «Про вищу освіту» [4] компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Н. Ничкало наголошує, що професійна компетентність – це сукупність знань, умінь, необхідних для ефективно професійної діяльності, уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію [5, с. 78].

Практична робота досить розмаїта. Так, під час проходження педагогічної практики здобувачі вищої освіти ознайомлюються з закладом освіти, вивчають досвід роботи учителів історії, програми та підручники з історії, удосконалюють методику написання планів-конспектів, продовжують оволодівати алгоритмом підготовки до різних форм уроків та опановувати систему оцінювання діяльності здобувачів освіти [2; 3, с. 6].

Педагогічна практика служить важливою ланкою в системі професійної підготовки вчителя історії. Саме на педагогічній практиці здобувачі вищої освіти шляхом особистого досвіду в закладі загальної середньої освіти оволодівають уміннями і навичками викладання свого предмету, вчать самостійно і творчо застосувати ті знання, які вони здобули в процесі навчання у закладі вищої освіти.

Практика дозволяє поєднувати теоретичну підготовку здобувачів вищої освіти з їх практичною роботою. Педагогічна практика спрямована на становлення у майбутніх вчителів практичних навичок, умінь, професійних здібностей, які допоможуть їм в майбутньому успішно здійснювати освітній процес в закладі загальної середньої освіти, актуалізує знання здобувачів вищої освіти, забезпечує їх практичне застосування.

У процесі підготовки до практики активізується процес професійного становлення і самовизначення майбутніх вчителів, залучення їх до творчого досвіду колег і інноваційного пошуку, відчувається потреба в педагогічних знаннях і вміннях.

Проведене дослідження дає підстави зробити висновки, що практика по-перше, це можливість усвідомити місце вчителя в суспільстві, по-друге, виховує характер майбутнього фахівця та змушує самостійно мислити та діяти. Отже, саме під час педагогічної практики у здобувачів історичної

освіти відбувається не лише становлення майбутнього вчителя як особистості, а й формування професійної компетентності, пробудження любові до своєї професії.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
2. Іванова В. М. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів географії під час проходження виробничої практики. URL : <https://vseosvita.ua/library/pedagogicni-umovi-formuvanna-profesijnoi-kompetentnosti-majbutnih-uciteliv-geografii-pid-cas-prohodzenna-virobnicoi-praktiki-482734.html> (дата звернення : 10.11.2022).
3. Методичні рекомендації щодо організації та проведення практики «Педагогічна практика»; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради / уклад. : Н. А. Галушко, А. Ф. Лисак. Харків, 2020. 45 с.
4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014. № 1556-VII. *Голос України*. 2014. № 148. С. 4–67.
5. Професійна освіта : Словник : навч. посібник / С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Вища школа, 2000. 380 с.
6. Проценко А. А. Виробнича практика як складова підготовки майбутніх учителів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій загальноосвітній школах* : зб. наук. праць. Запоріжжя : КПУ, 2016. Вип. 47 (100). С. 317–321.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ В УМОВАХ «ВИКЛИКУ-ВІДПОВІДІ»

Гамрецька Г. С.

Мета, завдання та зміст педагогічної освіти завжди зумовлені метою шкільної освіти. Звідси – професійна підготовка майбутнього учителя історії визначається метою шкільної історичної освіти.

Враховуючи те, що минуле й надалі є предметом політичних маніпуляцій та засобом суспільної дезінтеграції, освітня діяльність вчителя історії має бути спрямована на «розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини» [2]. Тому і теоретична, і практична підготовка майбутнього вчителя історії має забезпечити умови для становлення особистості фахівця як суб'єкта цілісної